ఉడుత ఉసురు

శ్రీ కవికొండల వేంకటరావు

"వెలయంగ నశ్వమేధంబులు వేయును నొక్కసత్యమును దుల నిడి —" అన్న పద్యములోనితూనికి జ్ఞాపకం వస్తుంది నాకు, రాణ్మహేంద్రవరనగరమునందు గొప్ప ప్రహరీమధ్యను నవీననాగరకచిహ్నముగ నెలకొల్పబడిన పురవనము దానియెట్ట యెదుట సనాతననిరూఢిని విలసిల్లే విశాల మైదానమ్మీది పురాతన వటవృక్షము — రెండింటినీ తలపున గొన్నప్పు డోహో! ఎన్ని పురవనములైతే వొక్క ఆవట వృక్షంతో సాటిరాగలవుఅని దాన్నిగురించే యోజిస్తూ వుంటాను.

పురాతన వటవృక్షమ్మీది చిన్న ఉడుత! చిట్టిఉడుత! ముద్దొస్తూవున్న ఉడుత! ముచ్చటైన ఉడుత!మురిపెంపుకోర్కెలవుడుత! మోహానంపు చారల వుడుత! గుజ్జుతోక వుడుత! లేలేత వుడుత! క్రొంగ్రొత్త వుడుత!— ధాత ఎప్పుడు ఆవుడుతను సృష్టించాడో గాని అప్పటికీ ఇప్పటికీ వొకేలాంటి అమాయకత్వము, అత్యంత నేవళీకము,అతిసున్నితమైన స్వేచ్ఛ, చలాకీ కనబరుస్తూ ఆ వృక్షాన్ని ఆశ్రయించుకునివుంది.

కాని ఆ ఉడుత ఆ వటవృక్షమ్మీదను వుంది అని ఎవరున్ను అందాకా కనిపెట్టి యుండలేదు. వటవృక్షమ్మీది ఉడుతను కనిపెట్టడమనేది కష్టంకాదూ? అందులోనూ పురాతన వటవృక్షముమీది ఉడుతను తెలిసికోవడమనేది విశ్వరూపంలో "ఎలెక్ట్రాన్" యొక్క ఉనికి ప్రతిష్ఠాపన చెయ్యడంలాంటిది.

చెట్టు "సువిశాల మిదం వృక్షం" అన్నట్టు విస్తరించుకొనివుంది, కొమ్మలు బాగా సాచి కొమ్మ లెక్కడి కక్కడికే ఊడలు దిగి, ఆకులు బలిసి, పగడాల్లా పళ్లు పండి, ఈవృక్షాని కెంతమాత్రమున్ను ఏవిధమైనలోటూ లేదు, దీన్ని ఆశ్రయించుకుని వస్తూ పోతూ వున్న పాంథజనుల కంతకన్నా లోపంలేదు, దీనిమీద గూళ్లుకట్టి కాపురాలుచేస్తూవున్న పక్షుల కసలే కొఱత లేదు అన్నట్టు హెచ్చు భూప్రదేశాన్ని తన బాహుళ్యమైన నీడ చేతను ఆవరించుకొనివుంది. అడ్డదారి వొకటి దాన్నిక్రిందనుంచి జర్రిగొడ్డు ప్రాకుడుగీతలా తేటతెల్లంగా అగపిస్తూవుంటుంది. ఏనాటి గీతో అది, లేక రోజురోజూ పడుతూవున్న గీతో అది? కేటాయించడం కష్టం. పాత అడుగుల్లో కొత్తఅడుగు లంత నమ్మకంగా పడి ఏనిమిషమున కానిమిషం స్నిగ్ధంగా జరిగి పోతూ వున్న బాట అది. ఆ చెట్టుయొక్క ఆకుల కలరవంలో ఎన్నికబుర్లు అతి రహస్యంగా కలిసిమెలిసి గాలికి విడివడ్డాయో చెప్ప శక్యంగాదు.

పాలసముద్రమ్మీదను సృష్ట్యాదిని పవళించియున్న చిన్నారి పొన్నారి చిఱుబొజ్జ పాపని వీపుక్రింది మఱ్ఱిఆకు ఏమఱ్ఱిచెట్టునుంచి కోయబడిందో ఆమఱ్ఱిచెట్టుపండు ఆ

ఆకుతో కలిసి విడివడ్డదై, దారిలో ఆకూ పండూ ఊడదీయబడ్డ సమయాన ఆపండు ఈస్థలమందు పడి క్రమక్రమంగా మొలకగా పరిణమించి ప్రకాశిల్లింది అని ప్రతీతి. అటువంటి అద్భుతమైన పుట్టుజ్ఞాన సాంప్రదాయం ఆమహావృక్షమందు నిగూఢంగా వుండబట్టే నేటికీన్నీ దానిచివళ్లు తెల్లని మేఘశకలాల్లో కలిసిపోవడానికి ప్రయత్నించడం; ఆవృక్షం తనయొక్క ప్రప్రథమబీజావస్థలో తెలిసికొని వుండాలి — వటపత్రశాయి ఏలా పాలకడలియొక్క తెల్లని చిరుకెరట్లు ఎఱ్ఱటి పెదవుల మీాదకు వచ్చి పడుతూవుంటే వెక్కసపాటున వెలలించాడో! ఆదృశ్యం! ఓహో ఏం మహాద్భాగ్యం ఆవృక్షానిది!

మార్కండేయాలయంమీాది ఋషుల రూపాలు ఆలా గచ్చూ వెల్లా ఆకారాలుగా మారకముందు, అసలు ఋషులు తమంత తాము వచ్చి ఆచెట్టుక్రిందనే ఆసనములు వేసికొని తపస్సుచేసి సమాధివిలయం పొందినారట. సీతారామలక్ష్మణులు లొత్తరేయ ప్రదేశం కడచి గోదావరీతీరానికి చేరుకొన్నప్పుడు ఆచెట్టుక్రిందనే కొంతకాలం గడిపినారని వదంతి. "ఏది నావఱదలకు నిలబడి వుంటే అదే వృక్షం, పంచతంత్రకావ్యంలోని బూరుగుచెట్టు నాతొలివఱదకే ఛల్లిపోయింది. ఇది ఎన్నివఱదలకైనా చెక్కుచెదరకుండా వుంది" అని గౌతమీస్రవంతి అపురూపంగా చుట్టేసుకొని మొన్నమొన్నదాకా ఊడలసందుల్ని నృత్యాలాపం చేసిందట!

మొన్న మొన్నటిదాకా, అనగా రాజరాజనరేంద్రునికి ముందు ఎన్నో శతాబ్దాల క్రితంమాట. అయితే రాజరాజనరేంద్రుడు తనయొక్కకోట నిర్మించడానిగ్గాను ఆలోచనచేసే సమయంలో యీ వృక్షం కొట్టివేయబడివుండలేదా అని పాఠకులకు సంశయం తట్టొచ్చు. నిజంగా తట్టదగ్గసంశయం కూడాను అది. అవితేచెట్టు కట్టెదుట కళ్లారా కనిపిస్తూ వున్నప్పుడు పాఠకు లలాంటి సంశయం పొందడం మంచిది కాదని నావిన్నపము.

సారంగధరుడు కాళ్లాగజ్జెలు చేతికి చిరతలు అని రామభజన చేసికొన్న దాచెట్టు క్రిందేనట. మఱిన్ని పావురాల గుబాళింపులు తొల్త సారంగధరుడు వీనులవిందుగా విన్నది ఆ చెట్టుమీాదేనట, చిత్రాంగి చూపులు సారంగధరునిమీాది కప్రయత్నంగా వాలింది ఆ చెట్టుఆకుల సందుల్నించేనట, సారంగధరుడు మొండిగా తెగ్గొట్టబడ్డరాత్రి గాఢాంధకారంలో రత్నాంగి తనకొడుకుని చూడ్డానికి వెళ్లేసమయంలో "శ్రద్రం తే" అని ఊరడిస్తూ మంచుకన్నీరు గార్చింది ఆవృక్షాందేనట.

నన్నయ ఘంటము అప్పటప్పట ఆ మహావృక్షమూలమునకు చేరమోపి ఆకాశము వంక ఆలోచనాదృష్టి సారించింది యీ చెట్టున బెరిగిన బదనికతీవెల వెంబణ్ణేనట.

కోటగుమ్మాలు, కోటకొమ్మలూ, పెకలించబడినా, కందకం పూడ్చబడినా, ప్రాసాదాలు కూలద్రోయబడి వాటిమీాద బ్యాంకి బిల్డింగులు, కుళాయియంత్రాలు, కాలక్షేపపు క్లబ్బులూ నిర్మింపబడినా, ఎన్నెన్ని రూపాలు తారుమారైనా ఇమ్మహావృక్షమూలాగ్గానే నిల్చివుంది.

ఎందుకు? కడచినసంవత్సరం చీరాల వాస్తవ్యు డొకడు రైలుదిగి యీచెట్టు ప్రక్క

నుంచి పోతూ అనుకొన్నాట్ట — "ఇలాంటి మహావృక్షం ఓమఱ్ఱిచెట్టు మావూళ్లోనూ వుండేది. అది నిరిటి తుపానుగాలికి 'చార్ కోల్లా' మాడిపోయి వూరుకుంది. దీన్ని చూస్తే అది జ్ఞాపకంవస్తూవుంది" అని కళ్ల నీళ్లుకూడా కార్చాట్ట. ఈమఱ్ఱిచెట్టు కాసమయాన్ని ఆమాట విన్నప్పుడు ప్రాణం ఝల్లుమన్నదట. కాని రాణ్మహేంద్రవరాన్ని వుండడాన్నిబట్టి అట్టితుపానువిపత్తు తన కెన్నడూ కలగదని ఉత్తరక్షణమందే కుదుటబడిందట.

వారంరోజులుక్రిందట రిజెర్వు పోలీసు కవాతుచేస్తూ తమతమ తుపాకులీచెట్టు చుట్టూ ఆన్చినప్పుడు తనకు గాడ్డుకూడా బ్రహ్మాండంగా ఏర్పాటు అయివుంది, మఱి ఫరవాలేదని మిక్కిలి సంతోషించిందట కూడాను.

అయితే వోనాటివుదయం ఇంకా తెల్లా అకుండానే వెయ్యిమంది కూలివాండ్రు వాడిగొడ్డళ్లు వోచేత, అన్నము మూటలు వోచేత పుచ్చుకుని ఆ బహిరంగ ప్రదేశంలోనికి వచ్చి చెట్టుకేసి చూచేరు. చెట్టుక్రింద బాటసారులు వందమంది విడిసి నిదరపోతూ వున్నారు నిశ్చింతగా. బాటసారుల్ని లేవగొట్టలేకపోయినారు కూలివాళ్లు. బాటసార్లు అందఱూ లేచి వెళ్లిపోయేవరకు వాళ్లు ఆకూలివాళ్లు తమ తమ గొడ్డళ్లు అక్కడ పడవేసి తమతమ అన్నమ్మూటలు ఆ చెట్టు నీడను విప్పికొని హాయిగా భుజించేరు, ఆచెట్టు నుండి కోసి కుట్టుకున్న పచ్చని ఆకు దొప్పల్లో. తిరిగి గొడ్డళ్లు చేత బట్టేరు.

బాటసారి వొక్కడూ లేడక్కడ. చెట్టంక చూచేరు కూలీలు. లక్షలకొద్ది పక్షులు అపరూపంగా వ్రాలి చెట్టుకు ఆభరణాలుగా కనిపిస్తూవున్నాయి. అందులోనూ పచ్చని చిలకలు, తెల్లని కొంగలు, నల్లని కోయిలలు రంగురంగులు చూపిస్తూ వికాసం వెలయిస్తూ వున్నాయి. కూలీలు తమతమ గొడ్డళ్లు అక్కడ పడవేసి వచ్చినపని మరిచిపోయి చెట్టుమీద పక్షుల్ని చూడసాగేరు.

అంతలో మధ్యాహ్నం పడిపోతూవుంది. దూరాన్నుంచి చెట్టుమీదికి పేల్చినట్టు వో తుపాకిదెబ్బ ఢాంమని వినిపించింది. లక్షపిట్టలూ గభీమని ఆచెట్టు విడిచి దిక్కులేనట్టు ఎగిరిపోయినాయి. కూలివాళ్లు కళవళపడుతూ గొడ్డళ్లకోసం తడుముల్లాడుకోసాగారు. పేల్చేసిన తుపాకీ చేత వూచుకుంటూ దూరాన్నుంచి సార్జంటు తమకేసి వస్తూ వుంటే కూలీ లందఱూ వణకిపోయినారు.

సార్జంటు కూలీలను సమీపించి "ఆపక్షులకు ఆచెట్టు ఆశ్రయంగా వుంది ఏలా కొట్టమా అని కాదూ? మీ రాలోచిస్తూ వున్నది ఈవఱకూను? ఇప్పుడు తీరిందా మీసంశయం? ఆచెట్టే ఆపక్షులకు ఆశ్రయమైతే పక్షు లలా ఎగిరిపోవడానికి వీల్లేదు. దానిమీదనే వుండి నాతుపాకీదెబ్బకు చచ్చిపోయివుండాలి చూచారా? లేవండి! కొట్టివేయండి చెట్టును" అన్నాడు. "మీ రీ చెట్టు వెంటనే కొట్టివేయకపోతే యిక్కడయిది పోలీసుబారక్కులు కట్టడానికి అడ్డు. తెలిసిందా? వెంటనే కొట్టివేయండి" అని ఆజ్ఞాపించాడు.

సార్జంటు మాటలకు కూలీలు నిరుత్తరులై గొడ్డళ్లు పైకెత్తారు, చెట్టును తెగనఱకడానికి,

వెయ్యిగొడ్డళ్లు! పడలే దింకా వొక్క గొడ్డలిపెట్టూ ఆవృక్షమ్మీద. వీవడం లేదు గాలికూన ఏపక్కనించీని. ఊపడం లేదు. ఎవరున్నూ ఆచెట్టును — జలజల రాలిపో సాగినయి ఎండాకులు. గలగల రాలి కింద రొదసేయసాగినయి. కూలీలు నిర్విణ్ణులై చూచేరు. కారణం కనిపెట్టలేకపోయినారు.

"బాబో! బ్రహ్మరక్షస్సు" అని కేక వేశారు. "బ్రహ్మరక్షస్సు లేదు దిమ్మ రక్షస్సు లేదు" అని బండీఫిరంగి వొకటి తెప్పించాడు సార్జంటు. అందులోకి మందు చొప్పించాడు సార్జంటు. ఫిరంగి చెట్టుకు గురి పెట్టాడు సార్జంటు. రంధ్రాని కగ్గి ముట్టించ డానికి సిద్ధంగా వున్నాడు సార్జంటు. చూచారు కారు మీరు ఆసమయాన్ని!

ఒకఉడుత! చిన్నఉడుత! చిట్టిఉడుత! ముద్దొస్తూవున్న ఉడుత! ముచ్చటైన ఉడుత! మురిపెంపు గోర్కెల వుడుత! మోహనంపు చారల వుడుత! గుజ్జుతోక ఉడుత! లేలేత వుడుత! క్రొంగ్రొత్త వుడుత! రెమ్మరెమ్మకు కొమ్మకొమ్మకు ఆకు ఆక్కూ పండుపండుకు తానే అన్నట్టు, ఎటు ఫిరంగి తిప్పితే అటు దొరక్కుండా చెట్టంతా అలుముకుపోయినదానికి మల్లే రహిగ్రమ్మి, తిరిగింది, పాకింది, ఉఱికింది, తోక తన వీపుమీదికి నిక్కించి, చెవు లెక్కువెట్టి మొఱిసిపోయింది!

ఇసీ! ఉడుత! దయ తలచకండి, వెయ్యండి గొడ్డళ్లు చెట్టుమీదను అంటూ సార్జంటు ఫిరంగి అంటించాడు. ఫిరంగిమ్రోత గొడ్డళ్ల వ్రేట్లు దిశలు పగల వినిపించినయి.

వినిపిస్తూ వున్నంతసేపూ చెట్టుమీది వుడుత పూర్వోక్తప్రకారంగా క్రిందికీ మీదికీ నెత్తురుపాఱుదల్లా సంచరిస్తూనేవుంది. ఎప్పుడెప్పుడు గొడ్డళ్ల వ్రేట్లు ఆపీవారో, ఫిరంగి మోత ఎప్పుడెప్పుడు చాలించీవారో, అప్పుడప్పుడు ఆవుడుత ఆగిపోయి కనిపించేది కాదు ఎవరికిన్ని తానెక్కడున్నదీ.

ఈ ఉడుత చావదర్రా అని సార్జంటు, ఈ ఉడుత మనల్ని కొట్టనివ్వదర్రా అని కూలీలు తమలో తాము అనుకొన్నట్టు ఒకరిమొగా లొకళ్లు చూచుకున్నారు. లేదు ఉడుత లేదంటే లేదు అని అనుకొనేవారు. తిరిగి నరుకు అగ్గిముట్టింపు ప్రారంభించేరు. మళ్లీ ఎప్పటి ఆటే ఉడుత! మళ్లి కూలీలు సార్జంటూ విరమించేరు.

అదేదో విడ్డూరంగా వుందని ఆబాల గోపాలం ఊరందఱూ వచ్చి విరగబడి చూచేరు. చెట్టలా వుండవలసిందే కాని నరకబడవలసింది కాదన్నారు. జనవాక్యమే కర్తవ్యమై యూరుకుంది.

వెయ్యిగొడ్డళ్లూ మూలబడ్డాయి. ఫిరంగి చల్లారి తుప్పుపట్టింది. కాని చెట్టుమాత్రం ఏటేటా చిగురుపెట్టి యింపుగొల్పుతూనే వుంది యిప్పటికిన్ని. దానిమీది నేటి వుడుత — అదేనా? మరొకటా?